

Ціна 10 коп.

БАБЦЯ
з Копенгагена

**Відсканував
і опрацював**
Анатолій
МИКОЛАЄНКО
(barsikot)

peres-ua.

peres-ua.

Андрій КРИЖАНІВСЬКИЙ

БАБЦЯ
з
Копенгагена

Гуморески. Афоризми. Пародії.

ІЛЮСТРАЦІЇ Й. КОГАНА

«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»
1974

ЗМІСТ

Слова	5
Контексти	8
Клінічний випадок	9
Контексти	11
Психолог	12
Контексти	16
Плата за страх	17
Контексти	20
Штраф	21
Контексти	25
Бабця з Копенгагена	26
Контексти	32
Все вища...	33
Контексти	39
Інтерв'ю з колоритним дідом	40
Словосполучення	49
Хроніка новин	52
ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОК	
Це було не в Парижі	58
Твір збагачує	59
Гість із ночі	62

Андрій Крижанівський
Дружній шарж.

СЛОВА

- Директор заводу промінився.
Я підготувався до найкращого.
- План по виробництву?
 - Сто два відсотки перевиконання.
 - План по реалізації?
 - Сто один відсоток перевиконання.
 - Кругом вперед? — заяснів я.
 - Про що мова! — засяяв директор.
 - І останнє...
 - Взяли підвищені...
 - Я не про це...
 - Дякуємо за увагу!
 - Як з продуктивністю праці?
 - А-а-а... Порядок...
 - Який?
 - Жалезний!
 - Скільки процентів?

— Кого?
 — Продуктивності!
 — Чого?
 — Праці!
 — Норма.
 — Прошу процент.
 — А люди? — зманеврував директор.
 — Творці продуктивності? — уточнив я.
 — Ну!
 — Внесли свій вклад?
 — Ого-го-го!
 — На скільки процентів?
 — А дрібносерійне виробництво? — відбився директор.
 — А новітня оснастка? — напосідав я.
 — А напружений план? — парирував директор.
 — А НТреволюція? — я загнав його в куток.
 — Вас зрозумів, — здався директор. — Як благородна людина кореспондента.
 — Отже, продуктивність?
 — План недовиконали.
 — Не виконали?
 — Недовиконали.
 — ???
 — Ну, майже виконали. З манюпусіньким недо, — і директор для наочності показав мені півмізинця.
 — То виконали чи...
 — Іще б ледь-ледь, — директор підстрибнув у кріслі, — і в дамках!
 — То виконали чи не виконали? — приречено тягнув я.
 — Відрижки лобової журналістики! — перейшов у наступ директор.
 — Виконали?

— Недо...
 — Не виконали?
 — До...
 — Ре!
 — Мі!
 — Фа!
 — Соль!
 — Ля!
 — Сі!
 — Не пита-ай... — чомусь затягнув я.
 — Не пита-ай, чого в мене заплакані о-о-чі, — приємним баритонем підтягнув директор. І звичним рухом ввімкнув світлове табло.
 На екранчику дужа рука затуляла рота пустобрехові. Напис проголошував: «Час — матеріальна цінність».
 Я втер зволожені очі записничком і тихо запитав:
 — Що таке «перенедопив»?
 У директорових очах майнула зацікавленість, і він вимкнув табло.
 — Вперше чую!
 — Це коли випив більше, ніж міг, але менше, ніж хотів.
 — Го-го-го-го... Люблю парадокси! — І директор звичним рухом увімкнув селектор.
 — Головного інженера! Це ти? Катай сюди! У мене кореспондент — послухаємо нові анекдоти. Про наші досягнення я вже йому розповів...

КОНТЕКСТИ

У кожного Дантеса є свій улюблений поет.

Ми стільки взяли від природи, що не можемо чекати од неї милості.

Погладив по голові. І зняв скальп.

Цікаво, на скільки одсунулося відкриття вічного двигуна з винаходом самогонного апарата?

Допився: не пропустили до витверезника.

З місця — в кар'єру.

— Так, фальшивлю! Але ж на високій ноті!

Затримала таксофон на півгодини — викликала швидку допомогу.

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК

У нервову лікарню прибув новий головлікар.
— Колеги! — звернувся він до медперсоналу. — Перший обхід я зроблю сам.

Два перспективних (з штангістської точки зору) санітари погуркотіли за швидким головлікарем.

Інцидентів не було — новий знав свою справу.

І лише в останній палаті № 66 сталася затримка: головлікар інтуїтивно виявив помилку в діагнозі.

Та й пацієнт — розсудливий мужчина із замріяними очима — не крився:

— Ні, я не форвард Блохін, не балерина Надя Павлова і не імператор Нерон. Я людина скромної професії — м'ясник. Маю своє місце на колгоспно-радгоспному привозі — шостий ряд, третя палатка, перша колода ліворуч. Звичайно, в грошві я купався, як хряк у баюрі, і хтось кинув око на мій шматок філе. Почалися інтриги, нервове напруження — і от я перед вами, а хтось на моїй келоді вбивається у колодки...

Ще кілька діагностично-провокаційних запитань, на які могли б клюнути навіть нормальні люди, і головлікар упевнився: морально неохайний пацієнт — морально здоровий.

— Колеги! — виступив він, зібравши синкліт. — Я сказав би, що ви блискуче працюєте! Але... є одне «але». Нащо тримати симулянта? Ну, підрихтували нерви — і женіть його в три... тобто випишуйте додому. Хай ним прокуратура займається. І що за дивний діагноз: манія величності!

— Про кого йдеться, шеф? — здивувався заступник.

— Про хворого з палати № 66...

— Але ж він справді того... — загук медперсонал.

— Чому ж? Ну, м'ясник, ну, купався в асигнаціях, але ж...

— Та який він м'ясник! — верескнув заступник не своїм голосом. — Він звичайнісінький артист! Класична манія величності!

В очах шефа зблиснув божевільний вогник...

перес-иа.

перес-иа.

КОНТЕКСТИ

Вантажникові не кажуть: «Ви багато на себе берете!»

За своє життя він мухи не зобидив — убивав слонів.

Майстер на всі поруки.

«У випадку загорання дзвоніть по телефону 01». А у випадку тління?

Вийняв з-за пазухи філософський камінь і торхнув ним опонента.

— Пошилися в дурні? В якому ательє?

Не приписуй свої думки іншим.

ПСИХОЛОГ

Ще раз про психів.

Вірніше — про психологію.

Найліпші психологи зайняті у сфері сервісу, де у нас відставання. Це — офіціанти і таксисти, бармени і театральні адміністратори, провідники і продавці.

Їх би в психологічну науку, де у нас теж відставання!

Але — до справи. Я з дружиною запізнавався на традиційну вечірку до шефа. Безрезультатно голосував і галасував. Нарешті дружина створила аварійну ситуацію і грудьми спинила таксі. Курортним тенором завищали гальма.

— Вам до крематорію? — з нахабною ввічливістю спитав таксист.

Мені заціпило. Та, дякуючи дружині, ми встигли вдертися в авто.

— На проспект Прогресу, дім номер тринадцять, — крижаним тоном наказала моя половина.

— От-от, там і реанімація поряд, — прокоментував шофер, але рушив.

— Чи не можна швидше? — крізь зуби процідив я.

— Можна, ще й як можна! — охоче відгукнувся таксист. — Сьогодні вранці один такий швидкий голоснув машину з другого таксопарку. «В аеропорт! — кричить. — Жени!» Водій — на газ. Тут з-за тролейбуса вискакує довгожителька, нині покійниця. Таксист — на гальма, в свинячий голос. Отой швидкий головою уперед — лобового скла як не було! — полетів доганяти свого літака. В машині тільки шкарпетки та штиблети лишилися, французької фірми, я бачив. Імпозантний був пасажир...

Мені знову заціпило.

— Менше базікайте, більше на сошу дивіться! — відрізала дружина.

Таксист повів носом.

— З огляду на вашу імпорتنу перуку, ви культурна жінчина. І духи у вас культурні — «Нефертіті», арабські. Мабуть, начальник на роботі подарував, бо чоловіки не купують дружинам духи за сім карбованців, та й до Восьмого березня ще далеко... То я й кажу — духи дорогі, культурні, а культурою, вибачаюсь, не пахне...

Моя благовірна розкрила, було, рота, але таксист підгазував, і дружина захлинулася струменем оточуючого середовища. Може б, я внутрішньо й посміхнувся, але дурний натяк на духи — я таки не дарував! — вимагав гідної відсічі.

— Знаєте що!..

— Знаю, все знаю, — перебив таксист. — Вас це, зрозуміло, не стосується, але часто так буває: везеш якусь дамочку з ресторану, видно, що з порядної сім'ї, а чоловіка поруч не видно. Підсаджує її

в машину якась гоп-компанія, найвусатіший ручки цілує. Скаже вона свою адресу, а потім за півкварталу машину зупиняє і купує чоловікові на вечерю молочні сосиски, грамів двісті, мовляв, наробилася, та про тебе не забула, по роботі в чергах парилася...

— Всяко буває, — сказав я і підозріло подивився на свою половину. Вона відповіла гнівним поглядом.

— Але найгірше, — розпятакував далі таксист, — коли подружжя в таксі розплачується. Оце комедія! Якийсь жебрацький водевіль! Чоловік одразу першим вискакує, ніби за ним чорти женуться, щоб не пекти раків, поки дружина мідяки відраховує...

Мене кинуло в жар, я гарячково пригадував, у яку кишеню сховав заповітну троячку.

— Вибачте за балаканину, це професійне, щоб за кермом не закусати. Вас це не стосується — одразу видно, що ви благородна людина. Зважте, таксисти не помиляються: ви науковець, у чині не менше доцента. От ми і приїхали! Прошу, вельмишановний доценте!

Дружина кулею вилетіла з машини.

— Прошу! — гречно сказав я, вручаючи водієві троячку. — Здачі не треба!

— Дякую, дорогий доценте! — з гідністю відповів він.

Я поблажливо поплескав шофера по плечу:

— І все ж ви переоцінили свої здібності. Я не доцент, а інженер, правда, кгм... старший. Отож не такий вже ви й психолог!

— Може, й так, — сказав таксист. — Зате маю троячку! — і він помахав перед моїм носом моєю ж асигнацією. — А на лічильнику вісімдесят п'ять коп. Це варто психології, га?..

КОНТЕКСТИ

Рак: «Задкуймо вперед!»

—

Піаніст вимагав акордної оплати: карбованець за акорд.

—

Знявши голову, і з новим головою, бува, плачуть.

—

Так опустився, що довелось підвищити.

—

На душі посвітлішало — засвітив в око ближньому.

—

Навіть у реанімації твердив: «Не вчіть мене жити!»

—

Нема поганих лікарів. Є нікудишні хворі.

—

Впав у щасливе дитинство.

ПЛАТА ЗА СТРАХ

Заявляю без будь-яких «але»: я — за страхування.

Я за всі види страхування і за всі його підвиди: від вогню, дощу, духових інструментів, сімейних обставин тощо.

Я люблю наше страхування.

Я обома руками за те, що «страхова сума виплачується при дожитті застрахованим до вказаного у договорі строку». Хоча ви не знаєте моєї дружини, не кажучи вже про мого тестя.

Я за всі мудрі і гуманні пункти державного страхування, особливо за § 8 Правил змішаного страхування життя: «Якщо смерть застрахованого настала внаслідок умислу особи, призначеної для одержання страхової суми, то цій особі страхова сума не виплачується». Хоча ви не знаєте мого тестя, не кажучи вже про мою дружину.

Це патетика. Гумор у тому, що я боюсь усяких страхів.

Він прийшов, коли вдома я лишився сам — дружина й тесть відбули у середземноморський круїз.

Отже: принесла нелегка страхоагента.

Я показав йому останній червінець, передостанні штани, а на додачу — ікебану страхових квитанцій.

Та кругленький страхоагент, попри кролячі очі, мав анакондову хватку. Зігнувши доказові червінець і штани, він миттю виявив за квитанціями, що я не застрахований від постійної втрати працездатності од нещасного випадку, не кажучи вже про летальний кінець. Дружина й тесть, звичайно, були застраховані й від цих прикростей. Хто-хто, а я таки добре їх знаю. А вони мене.

Ну, нежданий візитер вчепився за мою особу, як кліщ весняно-літнього енцефаліту. Цей страхоагент був якимсь неперевершеним ентузіастом летального кінця.

Із запаморочливими подробицями він наводив хвилюючі приклади виплати чималих сум за летальний кінець застрахованих «внаслідок вибуху, обвалу, опіку, удару блискавки, дії електричного струму, обморожування, нападу злочинця, нападу тварини, раптового отруєння, крім алкогольного (що мене насторожило) та отруєння іншими речовинами, вжитими замість алкоголю (що теж не порадувало з огляду на дружину, не кажучи вже про тестя), а також від кліщового весняно-літнього енцефаліту (який згадувався вище), патологічних родів або задущення внаслідок попадання в дихальні шляхи стороннього тіла».

— Помирать нам ранувато! — грянув я, намагаючись заглушити страхоагента.

Він витримав мій спів до кінця (не летального) і сумовито посміхнувся.

— Днями один клієнт — викапаний ви — похулганському викинув мене зі своєї квартири.

Поки я обтрушувався, він з'їв тарілю їстівних грибів, серед яких був один неїстівний. І гаплик, тобто — летальний кінець. А яка радість сім'ї, коли страховки нема...

Тут я оскаженів і, озброївшись досвідом покійного, потяг страхоагента за петельки на східці. Він пручався, але я, тренований тестем, не кажучи вже про дружину, успішно спустив летальника вниз.

— Допоможіть! — почувся стогін.

Я блискавично скотився до бідолаги.

— Здається, зламана нога, — мужньо мовив він. — Бюлетень бюлетенем, але ви, як чесний клієнт, маєте утримувати мене принаймні місяць. Ну, ліки, соки...

— А страховка? — недоречно прохопився я.

— Чого нема, того нема! — скрушно зітхнув страхоагент. — Кожна копійка на обліку: на «Жигулі» збираю...

КОНТЕКСТИ

Майстер животного сміху.

Тверезо дивився на речі — пропивав їх.

Демагог — той же Демосфен, тільки камінці у нього за пазухою.

Втелющив свої мрії у життя.

Гумор? Це від лукавого...

Захлинувся від повноти життя.

Нарешті поет самовиразився. На перший раз оштрафували.

Вона спіймала його на слові. І тут же затягла в загс.

ШТРАФ

Лейтенант міліції Віктор Стрільчук при партикулярному костюмі і препоганому настрої наближався до університету.

На те були свої причини: студент-заочник Стрільчук ішов на екзамен до професора криміналістики Муромця Іллі Давидовича, відомого своїм драконівським характером.

Нараз Віктор застиг. Якийсь дідок, стрельнувши очима навсібіч, перемахнув через парапет і, лавіруючи між машинами, підстрибом подався вперед. Лейтенант кинувся за ним, ухиляючись від важких шоферських компліментів. Він наздогнав порушника, коли той скоком намагався подолати загорожу над протилежним тротуаром.

Дідок бризкав слиною, лаявся, як завклубом, і навіть замірявся ціпком.

Віктор передав старого черговому старшині і командирським голосом наказав:

— Штраф — п'ять карбованців! І повідомити на роботу! Проте, яка в нього робота...

Старшина охоче виконав наказ. Він знав Стрільчука в обличчя, хоча молодий лейтенант ніс службу в задніпрових районах.

А з приводу роботи дідугана Віктор фатально помилився.

Промашку свою він зрозумів лише тоді, коли, вдаривши палець об палець — на щастя! — останнім представ перед грізним екзаменатором.

На заочника з цікавістю позирав зухвалий дідок-порушник. Тобто сам бог криміналістики Муромець Ілля Давидович.

Хай це лишиться глибоко між нами, але Стрільчук втратив свідомість.

Очуняв Віктор лише тоді, коли перелякане світло спорожнило на нього сифон газованої води.

— Ах, нещасне дитя! — бідкався професор, гарячково пригадуючи методи штучного дихання.

Двометрове дитя само зіп'ялося на рівні і клацнуло закаблуками.

— До-доз-вольте відповідати...

— Ні в якому разі... Що ви! — зовсім розхвилювався професор.

Стрільчука знову захилитало.

— П'ять! Ставлю п'ять! — нарешті знайшовся Муромець.— За професійну принциповість! За почуття обов'язку навіть у штатському костюмі!

На вулицю Віктор вийшов у стані грогі. Добре, хоч на прощання професор пригадав (феноменальна пам'ять!), що його напівсвідомий студент — той самий лейтенант Стрільчук, який на високій швидкості зробив стрибок з мотоцикла на машину рецидивіста...

Віктор перепочив у сквері і рушив додому. Недалеко від підземного переходу лейтенант побачив професора Муромця, який... знову кинувся навпростець через вулицю, ловко маневруючи між тролейбусом, моторолером і «Волгою».

— Така людина! Небезпека! — майнула думка, а ноги вже перекинули Стрільчука через парапет і понесли на порятунок старого.

Якась знайома сила крутонула Віктора за руку і він опинився в обіймах сержанта.

— Пустити! — крикнув лейтенант, намагаючись вирватись.

Сержант виявився кріпкеньким.

— Штраф — мінімум п'ять карбованців! — виголосив він.

Краєм ока Стрільчук помітив, як професор благополучно причалив до протилежного тротуару.

— П'ять карбованців! — повторив сержант, який явно не знав Віктора в обличчя.

— Та ти знаєш, хто я! — скипів Стрільчук.

— Хоч генерал, — збиткувався сержант. — Закон для всіх закон.

— А старого чого не спинив? Я ж за ним і біг!

— Старого! — передражнив сержант. — Це ж професор Муромець — бог криміналістики! Мені йому завтра екзамен складати...

— Завалиш! — зловтішно сказав Віктор.

— А ви не тикайте, громадянине порушнику! — гримнув сержант. — Виписувати квитанцію будемо чи, може, пройдемо?

Стрільчук зітхнув і поліз до кишені.

КОНТЕКСТИ

Вийшов за рамки пристойності. Ото була картина!

—
З анкети: «освіта — висча».

—
Людина глибокої внутрішньої культури: зовні нічого цього непомітно.

—
Автопортрет художника сприйняли на «ура», як дружній шарж.

—
Від здібного журналіста до поганенького письменника — один крок. І його охоче роблять.

—
Недоук — молодший науковий співробітник?

—
З нових об'яв: «Батьки до 16 років на фільм не допускаються».

БАБЦЯ З КОПЕНГАГЕНА

Виступав я недавно в одному селі. Оприділили мене на постій до Улити Луківни, а простіше — до баби Лити.

— Ласкаво просимо до господи! — привітала мене жвава, як на свої роки, бабуся.

У світлиці вже був накритий стіл.

— За знайомство по крапелиночці не гріх! — і господиня поставила на стіл розцяцьковану пляшку.

— Віскі? — зачудувався я.

— Еге ж, шотландський самогон. Це для вас, поскільки зі столиці, бо своє зілля, їй-бо, краще!

— Щастя вашій хаті!

— Будьмо! Та до денця, щоб очі не западали!

— Хух! Вибачте, але звідки у вас «Вайт хорз»?

— А, «Біла кобила»! Подарунок дипломатичний... А вам у правлінні хіба не розповідали?

— Ні...

— Ну й слава богу! Бо набалакають лишнього, а я, між іншим, на парниках передова. Разом з кумою Мотрею...

— Гарне віскі! — знічев'я похвалив я.

— Отакої! — засміялася баба Лита. — Бачу, цікавить вас ця закордонна цяцька. Та ви їжте,правляйте своє городське здоров'я, а я вам усю історію переповім, як на духу.

Отож раніше, ніде правди діти, я не в колгоспі, а по базарах славилась ударним трудом. Огірочки у нас з діда-прадіда знамениті, мабуть, на всень-

кому світі найранші. І, начувайтесь, не гідропонт якийсь, а справжнісінькі — диво матінки-землі. Зберемо ми, бувало, з кумою Мотрею наші гірки, всядемось на аероплан — і на північ летимо, мов янголята. Людям — вітаміни, нам — у сім'ю копійка. Отак якось аж до Мурманська дісталися.

Базарюємо розкішно — діло йде, як брехня по селу. Коли один шмендрик, щоб йому жаба цицьки дала, і напоумив: мотайте, каже, старушенці, на острів Шпіцберген по навігації — там вас нашенські шахтарі озолотять...

Помізували з Мотрею — діло! На квитки гроші тринькати — нема дурних! Як звечоріло, пролізли в порт. Пароплавів — до біса. Вибрали якесь задрипане корито, щоб не дорого сторгуватися. Бачимо, біля драба матросик хилитається, та вже такий темний, як ніч. Кума йому: «На Шпіцберген встроїш?» — і четвертаком манить. Той, хоч і лика не в'яже, зрадів, белькоче:

— Ієсть! Ієсть!

— Та що з ним довго розп'якувати! — ріже кума, а вона бідова. — Запрягай!

Помочі з того матросика було, як із цапа вовни. Та якось уже погрузилися, щастя, що жодної душі на пароплаві не було. Пристроїлися нагорі у човні, ще й брезентом для конспірації прикрилися. Піди знайди!

А матросик — за четвертак, та й здимів, як дідько. Пішов очі свої бідолашні заливати...

На світанку — гудок. І сидимо ми з кумою під брезентом, тихі, як горлички, і пливемо на острів Шпіцберген. Качає нас немилосердно, але тримаємось, сало та часник виручають.

Пливли довго, мов на край світу. Але припливли врешті, слава мореходству! Вилізли на світ божий, ой леле! Будинки стирчать, як чортові голоблі — за хмари чіпляються. Народу — гвалт! — як на толоці!

— Не полошись, кума! — підбадьорює Мотря. — Ми їм зараз ціну накинемо — повтихають! — і рукава плюшові засукує. — Відбазарюємося тут — мотоциклетку своєму дідові куплю, грім мене бий, коли брешу!

Її б устами та мед пить. Бо тут вакурат і наспіло лихо. Оточили нас матроси і гелготять усі, як гуси, не по-нашому. Потім пани якісь поважні наспіли, і потягли нас до приміщення, вроді контори. Лантухи з гірками випорожнюють...

— По якому такому праву! — бушує Мотря. — До прокурора дійду, баньки погані видряпаю. Не чіпайте гірків, гаспиди окаянні! Огірочки наші по десятці за кіло йдуть!

— Куди лізете, іроди! — веду і я підголоском. — За пазухою своє, зароблене! На, подавись моїм документом, щоб твою неньку затіпало!

Що було, поки свої прибігли!

— Цитьте, баби! — кричить один. — Не в своєму селі на гулянці — в Копенгаген попали! Містика! Міжнародний скандал!

І рідне наше аташе за голову схопилося.

Тут ми з Мотрею вже у парі заголосили, мов на панахиді.

Не буду переповідати, як переправляли нас на Батьківщину, і про те, як у селі стрічали, не буду... Біда! На що вже Мотрин Панько Аполлонович

тихий — сорок літ за її спідницю тримався і ні пари з вуст, і той сказився, до ультимату дійшов:

— Сію секунду в двадцять чотири години, — кувікає, — подаю на розвод. Бо загальноєвропейського скандалу стерпіти не можу...

Одне слово, хоч вішайся. Ось тоді й рішили ми з Мотрею, що не буде нам прощення ні від люду, ні від совісті своєї, коли громада нас, як бджіл працелюбних, не визнає... Ну, я вже вам хвалилася, що на парниках ми перші, а Мотрі точно медаль вийшла б, якби не той Копенгаген...

А пляшечку цю — віскі — і хустину барвисту один посольський хлопець подарував, земляк наш. Душевний хлопчина, усе сміявся та приповідав: «Ну, бабулі, влипли ви в історію дипломатії!»

Та ви їжте, пригощайтеся на здоров'я. Холодець у мене, як пісня, — з копитків, кров'яночка свіжисінька — щойно пацю заколола, цибульку, капустку, помідори беріть, редькою не гребуйте... Жаль тільки, що гірків наших знаменитих ви у мене не скуштуєте. Після того Копенгагена я на них дивитися не можу...

peres-ua.

peres-ua.

КОНТЕКСТИ

Випив зайве — і перейшов Рубікон.

— *Чесно кажучи, я закінчений брехун.*

— *Засвітився німб — набили лоба.*

— *Акселерація: молокосос у нетверезому стані.*

— *Консерви «Сало туриста».*

— *У нього в голові був пунктик. Склотари.*

— *Наніс образу візитом ввічливості.*

— *Вік кібернетики: — Зіграємо в перфокарти?*

— *Диво природи: замислений кретин.*

ВСЕ ВИЩА...

Новоспечений декан Петренко-Валуа вскочив у халепу.

Затьмарений молодечим запалом, він зголосився бути відповідальним секретарем приймальної комісії рідного університету. Петренка-Валуа блискавично загнуздали відповідним наказом. По наївності він устиг вискнуту: «Я зворушений!» — і його впрягли в манжару, яка репалась від засилля абітурієнтів. Найловкіші з борців за високу освіту відразу ж перелізли на секретареву шию. І не самі. А з болільниками, секундантами, меценатами і предками при клеветках та нукерах.

Отож життя засвітилося Петренкові-Валуа новими гранями, кожна з яких могла порізати. Вже на початку своєї приймальної діяльності наш секретар міг стати мільйонером. З перспективою подальшого існування в краях золотих розсипів... На щастя, він у потрійному стрибку подолав східцеві марші, рятуючись від чадолюбної трійці — білобрового помора, аксакала, спеченого сонцем середньоазіатських пустель, і ще одного джигіта з Подолу. Кожен з них пропонував дещо, вимірюване каратами, за університетське майбутнє своїх діамантових нащадків...

Телефон, який Петренко-Валуа виборов дорогою ціною принижень, довелося перевести на тестя, який жив у сусідньому під'їзді. Після кількох цілодобових телефонних тортур тестя влупив стрес. Принаймні, свідки запевняли, що він тупотів ногами на зятя-декана і верещав:

— Забери телефоняку, бо як стресну!..

На Петренка-Валуа тисли знизу і згори, і він

опинився, за образним висловлюванням одного аспіранта філологічного факультету, — між Ци-лею і Карбідом.

Добила бідолагу балерина, перед якою падав ниць увесь бомонд Парижа і Лондона, не кажучи вже про Мальорку і Шрі Ланка. Прима опустилася перед секретарем на коліна і, простягнувши лебедині руки, благала записати свого племінника Зігфріда зі спортінтернату в якісь міфічні «прохідні» списки. Виявилося, що той Зігфрідунчик розчарувався у народній греблі і вирішив стати міжнародником...

Отут і чкурнув Петренко-Валуа світ за очі, точніше — в рідне село (всі наші декани, як відомо, вихідці з села). Проте, знаючи про високий освітній ценз свого і сусідніх хуторів, а також про природну міграцію юних хліборобів до університетських центрів, декан-секретар не затримався в отчій хаті. Наспих почоломкавшись з працювитою ріднею і прийнявши скромні подарунки (кожуха — від батька, піджак-блейзер — від матері), він, яко тать внощі, відбув на далеку лісову пасіку до дядька Аристарха, щоб відпочити душею і тилом.

У глухій сторожці Аристарх Платонович за один вечір облагородив затаскану нервову систему племінника медом та узваром. І потекла неквапна розмова про вино, бджоли та про мед, і світло стало на декановій душі...

— Соти в мене, як дзвін, медку в стільниках я тобі підкину, — чув дядькове бурмотіння Петренко-Валуа, склеплюючи повіки. — А ти мені по-вченому розтовкмач, племінничку: оті всі протони, нейтрони, електрони, позитрони, мезони — путяще діло чи якісь витребеньки?

Було вже приспаний декан розплющив одне око:

— Вершина наукового прогресу... А вам воно нащо, дядьку?

— Мені воно, конешно, без надобності, а от Вітька, небіж куми Мотрі, тої, що на емтеесівському кутку живе, сильно цими штуками интересується...

Вчений небіж розліпив друге око.

— Не повіриш, цей Вітька усі транзистори позбирав, що на премії дають, старого телевизора розшаботив, десь генератора списаного потягнув. І що ж втнув, гаспид, — зладнав якогось електронного Лазара і вмент розрізав тим Лазарем негодящий хлів, що портив пейзаж при битому шляху, а розвалити руки не доходили. Сам голова зачудувався, обіцяв Вітьку на ВДНГ послати... То до чого я веду — встрой Вітьку по-сімейному на якусь там радіофізику чи, в крайньому разі, на кібернетику, щоб талан у хлопця не пропав... А медку я тобі підкину, про це не турбуйся, соти в мене, як дзвін...

Коротше — з дядькової сторожки декан «бежал быстрее лани». Трьома типами літаків — АН-2, ЯК-40 та ИЛ-18 Петренко-Валуа дістався передгір'я Паміру, а потім на ішаку — захмарного альпіністського табору. Тут у гордїй високості, серед людей веселих і мужніх, декан почувався у повній безпеці.

Одного разу, заблукавши десь в околицях табору, Петренко-Валуа вирішив спуститися до гірської стежки досить небезпечною ущелиною. Підстрахувавшись ливноюю, він почав спуск... і нараз відчув на комірї чиюсь кам'яну руку. Ця рука легко, як цибулинку з грядки, висмикнула його з ущелини, поставила на скельну площадку і розвернула на сто вісімдесят градусів.

Декан перевів подих, звів очі і... доречне у та-

ких випадках словосполучення застрягло йому в горлі.

Велетенська статура.. Два з половиною метра зросту... Ноги-стовбури... Шкури ведмедів на плечах і стегнах... Обдерта сосонка у правиці... Так, сумніву не було — перед Петренком-Валуа стояла снігова людина! Він був першим, хто побачив її на власні очі!

— Йеті... снігова людина... — прошепотів декан.

— Я йеті! — громоподібно підтвердило створіння. І нараз його обличчя набуло улесливого виразу, з очей ринули великі фальшиві сльози, і він по-підлабузницькому заскиглив:

— О декане, барсе приймальних урвищ, тигре таємних голосувань, гомо сапієнс при ректораті, надіє печерного віку! Встрой мою дитю, декане, перстом-рогом молю — встрой! — і буде тобі докторська з проблем йеті, і всі багатства Паміру будуть твої...

— Куди встро... влаштувати? — машинально видихнув декан.

— Куди хош, — радісно залопотів йеті, — хоч на зоологічний, хоч на дефектологічний. Аби дитю вища! Що вже ми поневірялися, недоїдали, недосипали — то хоч діти наші хай у культурі порозкошують...

КОНТЕКСТИ

Словесне болото: мовна стихія вийшла за береги мислі.

Авжеж, скромність прикрашає людину. Часто — синцями.

Розпорядження: «Забезпечити ентузіазм!»

Майстер літературного маразму.

А все ж таки воно вертиться в ополонці!

Вбогий духом. Однак які заробітки!

Нарешті до нього прийшло натхнення. І послало його під три чорти.

Залишався самим собою. Самодуром.

ІНТЕРВ'Ю З КОЛОРИТНИМ ДІДОМ

— Слухай сюди! — сказав редактор. — Знайдеш колоритного діда. Ну, оновлений психологізм чорнозему, влучне слово про міндобрива, гострий погляд на міні-спіднички, сучасні ідіоми... Одне слово, життя крізь призму віковичної мудрості. Бо ми так засушилися на центнерах і гектарах, що живих людей не помічаємо. А вони є!

— Вони справді... мають місце! — підтримав я розмову. — Бо живі таки живуть. А неживі... той... навпаки...

— Що верзеш, що верзеш! — скривився редактор.

— Народ скаже, як зав'яже, сій овес в грязь — будеш князь, два дощі в маю...

— От-от, у такому самобутньому дусі. Тільки без самогонної лірики.

— Я ж непитуший!

— Всі ви непитуші — на півпальця відро не допиваєте. Щоб від нарису не тхнуло! Щоб усе тонко було, естетично. Пам'ятаєш, як у мене: «Будьмо! — сказав дід Яків, відкоркувавши пляшку мускатного шампанського».

— То я побіг за шампан... тобто за відрядженням.

— Паняй... А на чому паляниці ростуть, ти хоч знаєш?

— На дріжджах! — кинув я і прищикнув дверима якесь нечисте слово, пущене мені у спину. Потім виявилось: «урбаніст».

... — Є такий дід, — сказав чорнобровий голова, поправляючи зелений ромбик на лацкані середньоевропейського піджака. — А ви не з «Перця» часом?

— Ні. Нам у плані прогресу. Крізь призму діда. Щоб був психологізм чорнозему, міні-прислів'я, афоризми з мікродобрив...

— Ага! Стирання граней... Це дід Павло може. Хоча він більше по критичній лінії. Так чистив мого попередника на загальних зборах, що пір'я летіло. Прокатали на вороних...

— І де ж той нещасний екс-голова дівся?

— Та в область перекинули, в управління.

— А-а...

— То я підвезу вас на баштан до діда Павла, а опісля організуємо прес-бар.

— Кого-чого?

— Прес-бар: пообідаємо, побалакаємо.

— А-а...

Сіли у «Волгу». Поїхали.

— Телешогли стійко вписалися у пейзаж села, — відзначив я.

— Телевізорів, як гною, — підтвердив голова. —

Гною не вистачає.

— Бетон і скло на тлі предковічних верб!

— Ага, нова крамниця, — пояснив голова.

— Як у місті!

— Точно! Теж чимало браку завозять.

— І все ж культура йде вперед!

— Ще й як! Учора наш комірник періщив дружину французькими підтяжками. Замість віжок...

— Асфальт веде село за обрій! — повернув я розмову у позитивне русло.

— Якби ж — лише до ферм замостили. А за обрієм учора всюдихід райшляхвідділу в багні втопився.

— А-а...

Звернули до лісосмуги. Над полем тріпотів велетенський паперовий змії. За ним бігли хлопчачки.

— Наша зміна, — сказав я. — Зоряні мрійники. Майбутні космонавти. Агронавти Всесвіту.

— Механізатори! — засміявся голова. — З інструкцій і вказівок таке диво змайстрували. Один заїжджий кореспондент казав, що з цього змія добрива розсівати можна.

— Здібний журналіст? — ревниво запитав я.

— Талант! Допоміг нам дістати трактор-бульдозер «С-100». А у вас, часом, нема зв'язків у «Сільгосптехніці»?

— Нема, — буркнув я.

— Жаль, — зітхнув голова. — У нас із трубами для консервного заводу — діло труба.

— Дайте заявку, — порадив я. — Є відповідні фонди.

— Із фондів тих хіба що пару пищиків для дітлахів змайструвати можна.

— А-а...

— Тпру-у! — голова вривав по гальмах. — Приїхали. Курінь посеред баштану бачите? Ото і є літня резиденція діда Павла. До скорого побачення!

Курінь був темний, як студент-заочник. У кутку дід давав хропака.

— Привіт, діду! — гукнув я.

— Салют, старий! — почув я хрипкий бас. — На практику чи як?

— На практику, — схитрував я на користь неупередженого інтерв'ю. — Як життя?

— Мерсі, паскудно. Дай в зуби, щоб дим пішов.

— Та що ви, діду!

— Хохма така, означає — закурити дай. Не чув?

«Перша ідіома», — подумав я, простягаючи в куток пачку «Прими».

Клацнула запальничка. Вогник вихопив із темряви скуйовджену бороду і колючі очиці.

«Від кресала до запальнички», — зафіксував я у пам'яті психологічну деталь.

— Відстаєш од життя, старий! — критикнув мене дід. — Пристойні люди курять сигарети з фільтром: «БТ», «ТУ», «Опал», «Варну», а з широкими зв'язками — «Уінстон» або «Кемел».

— Діду, може, на сонечко вийдемо? — запропонував я, поспіхом намагаючись у темряві свій записничок.

— Пардонуясь, старий! Радикуліт мені до феньки — маю техаські джинси.

«Взаємопроникнення культур!» — майнула в мене думка.

— Не те нині село, діду, як колись, — підстроювався я.

Дід продекламував:

— Колись було, та загуло!

Тепер як крашанка село!

— «Як писанка», — вихопилось у мене.

— «Як писанка» — вже хтось використав, старий. Власна образна концепція світу — ось що головне. Така селявуха!

— Хто-що?

— Така селявуха. Знаменита хохма від фран-

цузького «се ля ві», що означає — «таке життя». Не шурупаєш в імпорті, бебі!

«Не дід, а золота жила, — затрусився я. — Інтелектуал ріллі!»

— Які думки навіює вам сучасне поле, діду?

— Інтелігентність скрізь своє візьме, хоч у полі, хоч у холі, — відгукнувся дід. — Слухай рядки, які народилися в мене біля силосної ями:

Нас за рентабельність беруть в дрючки,

Нам респектабельність до лампочки!

Відвезем, доярко Дарка,

Шість надоїв молока.

Злізем з МАЗа — дамо газу

І ушкварим гопака!

Шейк! Шейк! Шейк!

«Шейк опушу, бо не повірять! — мізкував я, гарячково занотовуючи поезію землі. — От дає!»

— Відчуваєш, старий, як тонко я ввів сучасний ритм і дух в інтерпретацію а ля примітив? — коментував геніальний дід. — І головне — є підтекст у контексті основного тексту. Лафа для асоціативної критики! Це лише уривок з великого лірико-епічного полотна...

— Ваша думка про культурне будівництво на селі?

— Цю проблему треба вирішувати комплексно, старий! Спочатку треба звести пивний бар, потім — більярдну, далі — коктейль-хол ..

— І, зрозуміло, бібліотеку, клуб, музичну школу, — підключився я.

— Та ні, цих точок до біса! Варто завести також танцклас, кафе-експрес, нічний ресторан з циганами...

— А якщо...

— Слухай, старий, набрид ти мені, як гедзь! Хиляй звідси, а я вдарю по сну. Мені ще цілу ніч у преферанс різатися — в епіцентрі райцентру залізна компашка підбралася. Гуд баюсь!

...До вагона мене підсаджував голова з усіма своїми помічниками. Дався взнаки прес-бар.

— Не дід, а Гомер! — кричав я. — Нарис напишу! Баладу-репортаж! Есе-ноктюрн!

— Тільки без художнього домислу! — вмовляв мене голова. — Чує моє серце, щось не те набакавав вам дід Павло. Мо', жартував? Не забудьте, що кожний наш гектар дає п'ятсот карбованців прибутку, це більше проти минулого року на...

— Геть цифри, які затуляють живих людей! — репетував я. — Поему в прозі утну! Реквієм застарілим поняттям про село! Джинси діда Павла на сто рядків розпишу!

— Що-що?

— Джинси! Техаські штани з мідними клепками!

— Щось із клепками у вас не той... Я ж просив без художнього домислу! — розхвилювався голова. — Звичайнісінькі штани у діда, ватяні!

— Погано знаєте людей! — гарячкував я. — Може, і бороди у діда Павла нема?

— А нема! Таки нема! Зроду не було! — загомоніли провозаті.

— Товариші! — засіпався я. — Облиште недоречні жарти. Ваш дід навіть вірші пише, а ви...

— Та стривайте! — втрутився голова. — Техаські джинси, борода, вірші... Про свинарку Варку?

— Про джарку Дарку!

— Ой, гвалт, ой, щоб мене грім побив! Та ви ж надибали в курені оте бородате ледащо, яке в діда Павла щоранку кавунами похмеляється! Воно десь на поета вчиться. А у нас життя вивчає. По чайних...

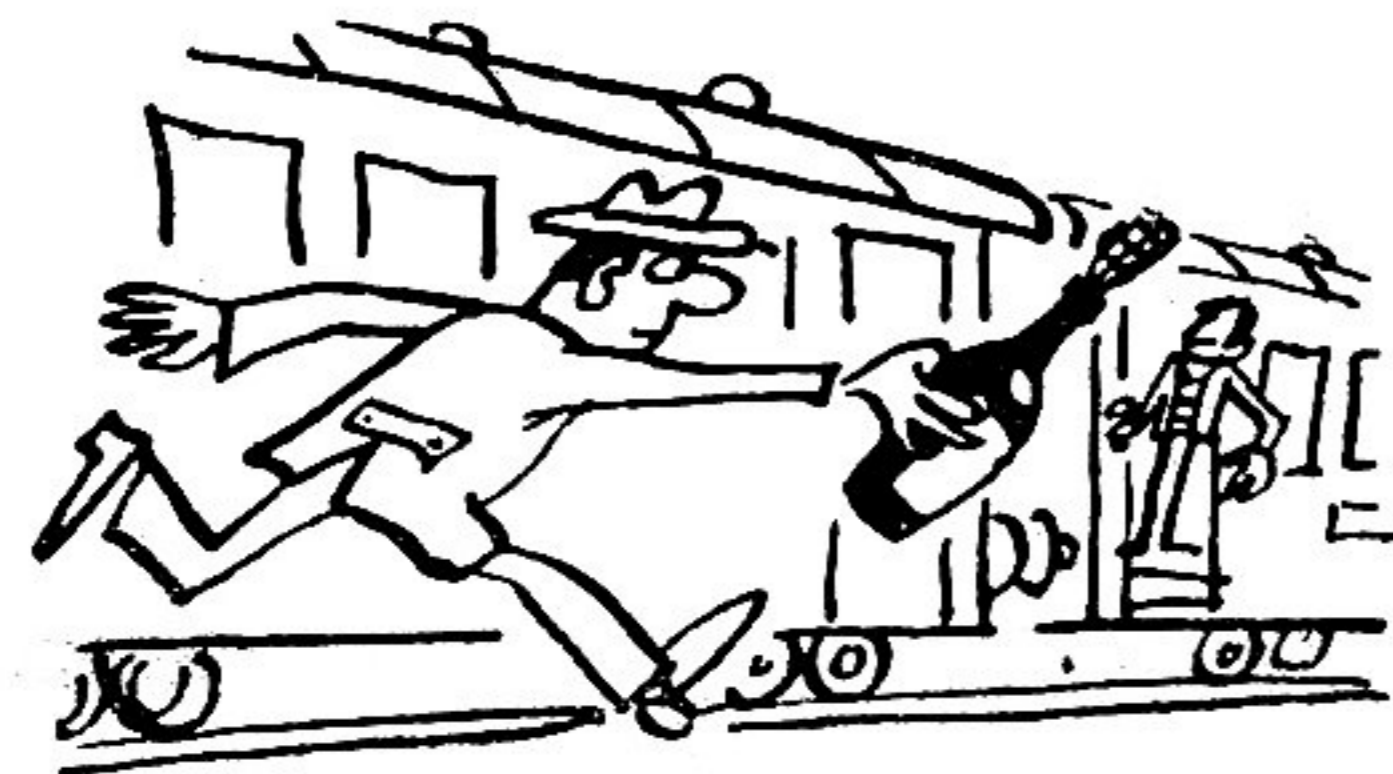
— Ра-та-туйте! — заголосив я.

— Без паніки! — втримав мене голова на підніжці. — Клуб наш розпишіть — п'ять мільйонів старими покладами, самодіяльність намалюйте — у Болгарію з концертами їздила, їй-право!

— Зупиніть експрес! — волав я. — Уб'ю лжедіда!

— Та грець із ним! — умовляв голова. — Тримайте краще оце для підтримки духу...

І він тицьнув мені на ходу... пляшку мускатного шампанського! Заткнуту кукурудзяним качаном.

СЛОВСПОЛУЧЕННЯ

Неоалкоголізм.

Бракобіс.

Жінка-норкоманка.

Кінокооператор.

Кредоздатність.

Телепатія.

Літфондовіддача.

Тромбонофлебіт.

Контрапун.

«Екстра»-класик.

Окуліст-заочник.

Пародист-рецидивіст.

перес-иа.

перес-иа.

Кам'яний ГОСТ.

Чотиритактна опера.

Широкоформальний фільм.

Самобутній плагіатор.

Графоманологічна експертиза.

Малосольний концерт.

Сонети від безсоння.

Чуття півміри.

Першовідкривач пляшок.

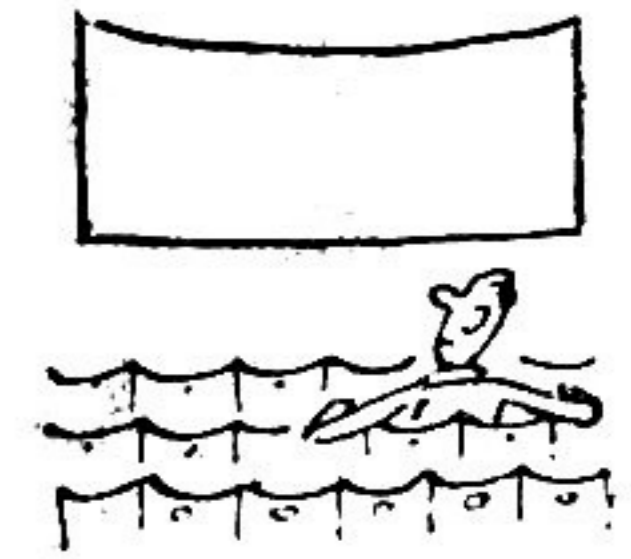
Дзвінкоголосе безголосся.

Моментальне панно.

Пережитки майбутнього.

ХРОНІКА НОВИН

Офіційний відділ

Увільнити тов. Поганяйла Г. Г. від обов'язків начальника управління комунального господарства.

Призначити тов. Поганяйла Г. Г. начальником управління культури.

Лист покликав у дорогу

Отримавши виконавчого листа на сплату аліментів, громадянин Цнотливий завербувався на острів Сахалін.

Анотація

У своїй новій книжці байкар Шустряк висміює дармоїдів, п'яниць, хуліганів, усіх тих, хто разом з автором паплюжить ім'я людини.

«Многая лета»

одержав церковний староста Чортихайло. Парафіяни подали на нього в суд за розкрадання церковного майна.

Товарів стане більше

неофіційно повідомив соліст танцювального ансамблю після повернення колективу із зарубіжних гастролей.

З погляду вічності

— Позичте десятку! — звернувся активіст письменницького кафе «Еней» до відомого романиста.

— На який термін? — поцікавився той, простягаючи асигнацію.

— Навіки вічні! — відповів енеезнавець.

Суб'єктивізм критика

На запитання: «Якого автора ви найбільше цінуєте?» — критик І. Валізко відповів: «Олега Блохіна — він автор багатьох шедевральних голів у ворота суперників».

Осічка «Сервісу»

Двічі дзвонили до фірми «Сервіс» з гастронома громадяни Білий та Міцний з проханням прислати третього.

Фірма не виконала замовлення.

Нотатки фенолога

Ніч яка місячна! Зоряна, ясна! Видно, хоч голки збирай...

Драма на шосе

«Запорожець», керований недосвідченим водієм, врізався у штангіста Бетонюка. Потерпілий відтранспортував залишки машини до найближчої автомайстерні.

Анонс

Нічого з цього не вийде...

Поради лікаря-сексолога

Червону руту не шукай вечорами...

Прогноз погоди

За туманом нічого не видно...

*На допомогу учасникам
художньої самодіяльності*

ДОЯРКА І МЕХАНІЗАТОР

ПІСНЯ

Де шумує річка,
Де стоїть смерічка,
З відрами Марічка
Гнеться до потічка.

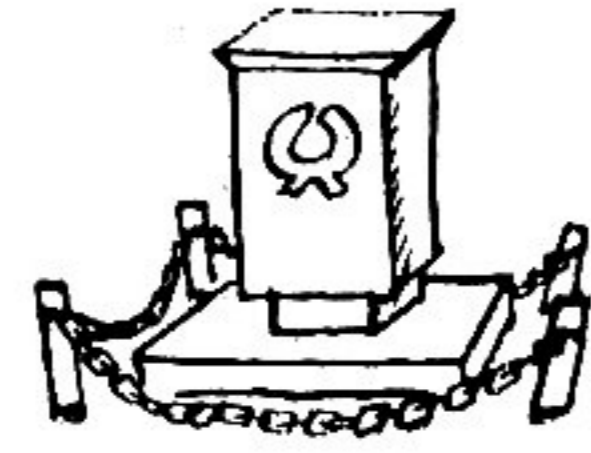
А побіля плаю,
Що дзюркоче з гаю,
Знов лежать Іванко,
Пляшка та бляшанка.

Приспів:

Марічко, ти, Марічко,
Люблю я твою вроду,
На мене не зважай,
До ферми поспішай — } Кілька
Корови ждуть на воду... } разів

Об'яви та оголошення

Шукаю вільний п'єдестал у будь-якому районі міста.

Монументов.

Прошу повернути загублений по п'янці розум. Ставлю пляшку.

Закусонський.

Одинокий дволикий Янус шукає подругу життя з пристойною квартирою.

Зберігайте нерви в ощадкасі!

Відвідуйте нашу дієтичну їдальню «Кавказькі страви»!

ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОК

ЦЕ БУЛО НЕ В ПАРИЖІ

*Етюд. Шкіц. Образок. Малюнок.
Пастель. Ноктюрн. Інтермеццо.*

Жовтогарячі промені ясноликого сонця, цього небесного світила, просотавши густо-синє прядиво темно-зелених сутінків, ласкаво вдарились у лискучу лисину сторожа, що бовванів аж ген на виднокрузі біля таємничого, мов єгипетська піраміда, золотаво-солом'яного куреня, і, віддзеркалившись од лисини вуйка, північним сяйвом загопили не лише мальовниче село і зачудовані вибалки, але й всеньку плантацію № 42.

— Кру! Кру!

Сповістило птаховиння.

— Рип! Рип!

Одізвалася хвіртка.

— Знову на роботу, Мусію?

— Еге... Сьогодні ж не вихідний...

— Любиш ти землю, друже!

— Всі там будемо... До речі, Порфирій дзвонив?

— Ні. Він Кафку читає.

— А-а... Непоганий прозаїк. Але Діденко теж гарний поет!

— На долині туман-а-н...

— На долині туман розта-а-в...

— Ча-ча-ча!

Величною, космічною піснею вставав новий трудовий день (п'ятниця).

ТВІР ЗБАГАЧУЄ

Рецензія

Розміри не дозволяють сказати мені все, що я думаю. Проте нова повістина Мартина Мартинчика «Аве Маруся» заслуговує. Звичайно, рецензований твір не позбавлений певних вад: літературщини, банальності і, образно висловлюючись, галіматні. Однак він приваблює щирістю і, щоб не сказати більше, безпосередністю. Сюжет, образно висловлюючись, примітивний, проте автор спромігся уникнути інтелектуалізму. Варто одразу зазначити: зміст відповідає формі, тоді як форма, навпаки, змістові, що приваблює.

Фабула повістини приємно насторожує: дояр Цезар Пустоцвіт їде на колгоспну стипендію у столицю вивчати латинь. У цей час дівчина Марусина виховує групу його корів (усі ялові), хоч і сама вивчає не наші мови, щоправда — заочно. Цезар підступно обирає для переддипломної практики Рим, хоч у рідному селі перед ним відкриті усі двері, у тому числі Марусини, яка продовжує заочно кохати Пустоцвіта.

Перед відїздом у закордони Цезар приїжджає додому і на пікніку-риболовлі нарізається, образно висловлюючись, як свиня, і припускається неетичного вчинку по відношенню до Марусини. Вона дає героєві гідну відсіч. Як наслідок, колишній дояр тікає, стрибає у гречку, а потім — у річку і пливе, образно висловлюючись, чортибатьказна-куди. Його вчасно зупиняють дружинники, отже Рим — тю-тю! На щастя, Марусина бере Цезаря на поруки і несе до Палацу одруження.

Герой протверзів, але вже пізно. Щаслива пара співає відому латинську кантату «Аве Маруся» рідною мовою. Тут є над чим замислитись...

Автор вимогливий у мовних засобах, неупереджене око не помітить нічого зайвого, крім деяких латинських висловів і рідних вставних слів. Цим досягається, образно висловлюючись, стислість або, щоб не сказати більше, лаоконізм.

Стосовно ж закидів протилежної мені критики, що рецензований твір не витримує ніякої критики, то ці, з дозволу сказати, критики є, образно висловлюючись, критиканами і, щоб не сказати більше, кретинами.

Твір збагачує не тільки автора.

К. ВАК, член-кор.

ГІСТЬ ІЗ НОЧІ

Детектив

О першій годині ночі у мікрорайоні Академ-містечка зупинився асенізаторський грузовик. З кабіни притьмом вихопився молодик у вечірньому костюмі.

— Шеф! — прохрипів шофер. — А валюта?

— Мільйон пардонів! — обернувся невідомий. — Тримай!

Зблиснуло срібло грубенької монети. Автомобіль рушив.

Молодик кількома натренованими стрибками досяг затіненого боку вулиці. Тут він причаївся у декоративних кущах навпроти непоказного, на перший погляд, будинку. Йому був потрібен саме цей будинок, хоч інші на масиві нічим не відрізнялися.

Якби хтось пильнував за молодиком, відразу здогадався б — не наша людина. Справді, від незнайомця ледь пахло дорогим коньяком і несло жіночими парфумами. Коли б у кущах зібрались троє — це зрозуміло, але ж він був один.

Невідомий втупив погляд у крайнє зліва вікно на п'ятому поверсі. Йшла друга година ночі, а там ще світилося.

«Ризикнути? — подумав молодик. — Ні, поа-дуся!»

Чалап... Чалап... — почувлися кроки. І голос:
— Твою дивізію!

Незнайомець похапцем настромив чорні окуляри, прилип до куща.

«Двірник! — опік здогад. — Якщо засіче, обов'язково повідомить!»

Тіло молодика вкрив липкий піт. Підкочувалась гикавка.

«Нерви здають», — встиг подумати невідомий, і в ту ж мить його вдарило, засліпило, заюшило...

Він знепритомнів, а коли отямився — поруч нікого не було. Тхнуло...

«Вилив помиї, дебіл!» — вмент зорієнтувався молодик. Втер невиразну мармизу і ледь не зойкнув: у крайньому зліва вікні згасло світло! Фосфоресцентний циферблат на руці невідомого показував рівно дві години ночі.

Незнайомець, мов привид, посунув кущами до будинку і за мить ковзнув у під'їзд.

Тремтячий палець ледь не торкнувся кнопки ліфта. «Без шуму!» — подумки наказав собі молодик. Зняв штиблети. В самих шкарпетках нечутно дістався п'ятого поверху. Заліг, щоб не помітили крізь вічко. Зняв пальцем дещицю брильянтину із зачіски і обережно змастив замок. Вправним поворотом ключа відчинив двері. Прослизнув у кімнату.

Зорієнтувався.

«Головне — без пригод проникнути до кабінету», — подумав. Поліз навпочіпки...

Позаду нечутно розсунулась порт'єра. Тонка хижа рука з довгими кривавими нігтями і злото-мідною обручкою повільно підняла макогона...

(Далі йому буде!)

Андрей Степанович Крыжановский

БАБКА ИЗ КОПЕНГАГЕНА

(На украинском языке).

Редактор В. Чепіга.

БФ 10458. Зам. 05495. Здано до набору 26. IX. 1974 р. Підпи-
сано до друку 11. XI. 1974 р. Тираж 100150. Формат 70×108^{1/32}.
1 папер. арк. 2 друк. арк. Обл.-вид. арк. 2,28. Ціна 10 коп.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська
Україна», Київ, Брест-Литовський проспект, 94.